

Funkční míra nezávislosti – měřicí nástroj v posouzení soběstačnosti

Mária Krivošíková, M.Sc.,

Mgr. Anna Krulová

1. LF UK a VFN v Praze

Funkční míra nezávislosti (FIM)

Vznik:

- 1984 - pracovní skupiny odborníků z oblasti rehabilitace
- původně 4 bodová škála
- reakce na kritiku Bartel index

Dnes:

- FIM součástí Jednotného systému zpracování dat z rehabilitačních pracovišť (Uniform Data System for Medical Rehabilitation - UDSMR) www.udsmr.org
- Systém umožňuje hodnocení efektivity rehabilitačních programů

Funkční míra nezávislosti (FIM)

Cíl:

- stanovení množství a typu dopomoci, kterou jedinec potřebuje, aby mohl efektivně provádět denní činnosti
- sledování změn v průběhu rehabilitace

Pro koho je určen:

- dětská verze WeeFIM (6m – 7 let)
- verze pro dospělé FIM
- využití v neurologii, ortopedii, traumatologii, gerontopsychiatrii, pediatrii

Kdo ho provádí:

- různé profese interprofesního týmu po zaškolení

Funkční míra nezávislosti (FIM)

Co hodnotí:

- 18 položek rozdělených do dvou hlavních oblastí:
- Motorická → funkční oblast: ADL, kontrola sfinkterů, přesuny, lokomoce
- Kognitivní → funkční oblast: komunikace, sociální schopnosti

Funkční míra nezávislosti (FIM)

motorické položky -13

Sebeobsluha

- A. Příjem jídla
- B. Osobní hygiena, úprava zevnějšku
- C. Koupání
- D. Oblékání – horní polovina těla
- E. Oblékání – dolní polovina těla
- F. Použití WC

Kontrola sfinkterů

- G. Kontrola močení
- H. Kontrola vyprazdňování

Přesuny

- I. Postel, židle, vozík
- J. Toaleta
- K. Vana, sprchový kout

Lokomoce

- L. Chůze/jízda na vozíku
- M. Schody

Funkční míra nezávislosti (FIM)

kognitivní položky - 5

Komunikace

N. Chápání

O. Vyjadřování

Sociální schopnosti

P. Sociální interakce

Q. Řešení problémů

R. Paměť

Funkční míra nezávislosti

funkční stupně

Stupeň

Nezávislost

- 7 Úplná nezávislost
- 6 Modifikovaná nezávislost

Modifikovaná závislost

- 5 Dohled (pacient = 100% +)
- 4 Minimální dopomoc (pacient = 75 % +)
- 3 Střední dopomoc (pacient = 50 % +)

Úplná závislost

- 2 Maximální dopomoc (pacient = 25 % +)
- 1 Úplná dopomoc (pacient = méně než 25 %)

Dopomoc /Asistence

nevyžaduje dopomoc

vyžaduje dopomoc
1 osoby

vyžaduje dopomoc
2 osob

Funkční míra nezávislosti

funkční stupně

- **Stupně, které nevyžadují pomoc druhé osoby (7,6)**
  - Pacient zvládne všechny popsané úkoly bezpečně (bez rizika pádu nebo úrazu), v přiměřeném čase . Použití kompenzační pomůcky se povoluje.
- **Stupně modifikované závislosti (5,4,3)**

Pacient vyžaduje pomoc druhé osoby

  - Dohled (5)
  - Fyzická pomoc (4,3)
- **Úplná závislost (2,1)**
  - Dopomoc 2 osob

Administrace

Administrace a bodování vyžaduje zaškolení:

- U národních licencí absolvování kurzu (UDSMR)
- U institucionálních licencí možnost elektronické konzultace

Čas: 30- 45 minut

Sběr dat: přímé pozorování (nejčastější)
semi-strukturovaný rozhovor (ekonomičtější)

Doporučení: bodování je konsenzus názorů MDT

Pomůcky: běžně používané pomůcky pro danou činnost

Bodování

- **Každá položka FIMu se boduje na 7 bodové škále (1= úplná závislost, 7= úplná nezávislost)**
- **Škála stanovuje množství a typ pomoci při provádění činnosti**
- **Množství pomoci je doplněno vyjádřením v procentech**

Bodování

2 návody (psaný text, grafická verze)

Celkové skóre FIM: součet bodů ve všech položkách
(min.= 18, max.= 126)

Motorický FIM: součet bodů v motorických položkách
(min.=13, max.= 91)

Kognitivní FIM: součet bodů v kognitivních položkách
(min.= 5, max.=35)

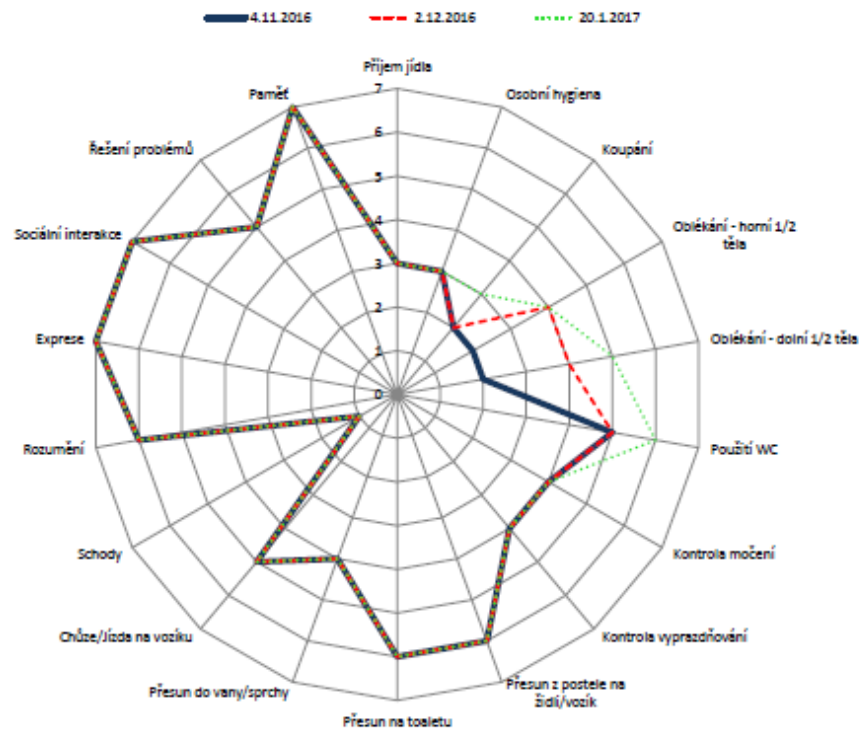
FUNKČNÍ MÍRA NEZÁVISLOSTI - FIM Functional Independence Measures

Ú R O V N Ě	7	Úplná nezávislost	NEVYŽADUJE ASISTENCI
	6	Modifikovaná nezávislost	
	5	Částečná závislost Supervize (dohled)	VYŽADUJE ASISTENCI
	4	Minimální asistence (klient = 75% +)	
	3	Mírná asistence (klient = 50% +)	
	2	Úplná závislost	
	1	Maximální závislost (klient = 25% +)	
1	Celková závislost (klient = 0% +)		

• FIM z nemocnice: 5,22 vstup; 4,05 výstup

		Přijem	Kontrola	Závěr
	datum:	4.11.2016	2.12.2016	20.1.2017
Osobní hygiena				
A	Přijem jídla	3	3	3
B	Osobní hygiena	3	3	3
C	Koupání	2	2	3
D	Oblékání - horní polovina těla	2	4	4
E	Oblékání - dolní polovina těla	2	4	5
F	Použití WC	5	5	6
Kontrola sfinkterů				
G	Kontrola močení	část I 4	4	4
		část II 5	7	7
H	Kontrola vyprazdňování	část I 4	4	4
		část II 5	7	7
Přesuny				
I	Postel, židle, vozík	6	6	6
J	Toaleta	6	6	6
K	Vana, sprchový kout	4	4	4
Lokomoce				
L	Chůze/Jízda na vozíku	W x C	5	5
M	Schody		1	1
Komunikace				
N	Rozumění	A x V	6	6
O	Expres (vyjadřování)	V x N	7	7
Sociální schopnosti				
P	Sociální interakce		7	7
Q	Řešení problémů		5	5
R	Paměť		7	7
Celkově FIM				
	celkový počet bodů:	79	83	86
	celkový průměr:	4,39	4,61	4,78
	průměr A-M:	3,62	3,92	4,15
	průměr N-R:	6,40	6,40	6,40
Vypracoval (a):		Krulová	Krulová	Krulová

VÝSLEDKY FIM: KL, 1, Ludvik

Komentář

V některých ohledech je bariérou manželka - tendence mluvit za manžela, nadměrná pomoc při provádění ADL. (11/16)

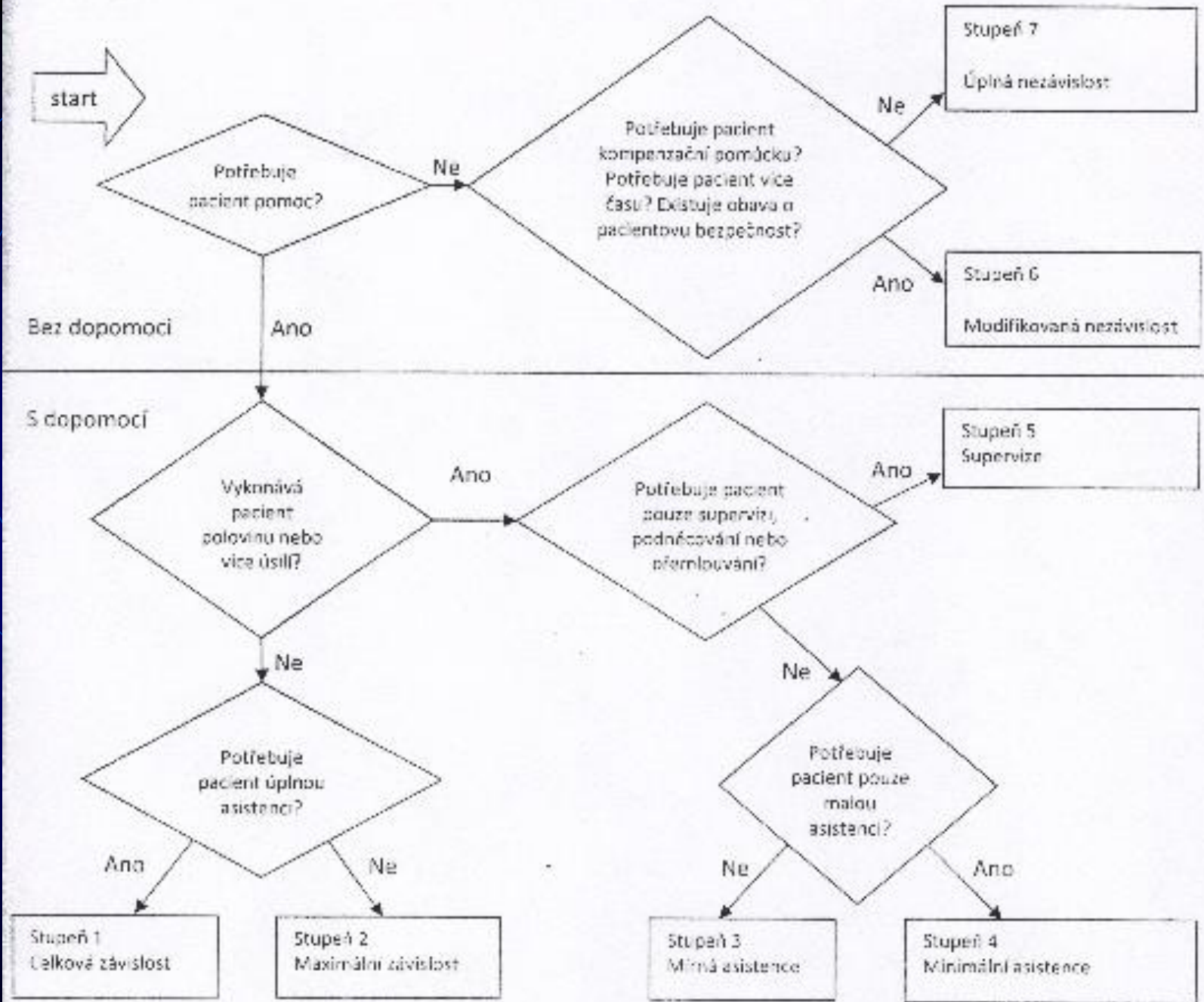

Schéma 1. Obecný FIM diagram.

Funkční míra nezávislosti

Validita

Obsahová – dobrá (Granger et.al. 1992)

- (110 pacientů, 114 zdravotníků z 8 profesí)

Konstruktová (Heinemann et al., 1993)

- Rasch analýza (27 699 pacientů) – dva hlavní konstrukty – motorický (13 položek) a kognitivní (5 položek)

Prediktivní

- Vstupní motorické skóre FIMu je signifikantním prediktorem motorického stavu pacienta při propuštění (Heinemann et al., 1993)

Funkční míra nezávislosti

Reliabilita

Mezistupňová spolehlivost (inter-rater)

- **89 pracovišť** (Hamilton et al., 1994)
  - 0.96 (celkové skóre)
  - 0.89-0.94 (rozpětí u jednotlivých položek)
- **Vyšší v zařízeních, kde proběhl trénink**

Stabilita (test-retest)

- **Senioři, 0.90 (motorick skóre), 0.80 (kognitivní skóre)** (Pollak et al., 1996)
- **Senioři, 0.98 (celkové skóre), 0.95 (motorické skóre), 0.89 (kognitivní skóre)** (Hobart et al., 2001)
- **74 nemocnic, 0.96 (celkové skóre)** (Granger, Hamilton, 1992)

Vnitřní konzistence

- **Akutní CMP, 0.88 vstupní, 0.91 výstupní hodnocení** (Hsueh et al, 2002)

Funkční míra nezávislosti

Výhody:

- **známý ve světě i v ČR**
- **výborná reliabilita, adekvátní validita** (Granger et. al., 1993; Corrigan et. al., 1997; Dodds et. al, 1993; Hamilton et.al., 1994; Kidd et.al., 1995; Ottenbacher et.al, 1996; Stineman et.al., 2003)
- **objektivní měření změn ve výkonu pacienta v průběhu rehabilitace**
- **možnost stanovení počtu hodin asistence podle výsledků FIMu**

Funkční míra nezávislosti

- širší spektrum aktivity (motorické a kognitivní položky) – nutné oddělené bodování (Hobart et.al., 2001; Linacre et.al., 1994)
- prediktivní schopnost FIMu – položky **příjem jídla, koupání, použití WC, kontrola močení, oblékání DPT a sociální interakce** (Granger et.al., 1993; Mauthe et.al., 1996)
- komunikační nástroj v MDT (grafické zobrazení výsledků)

Funkční míra nezávislosti

Nevýhody:

- **spolehlivost výsledků FIMu závisí od tréninku terapeutů v bodování a administraci (Cavanagh et. al, 2000)**
- **kritika bodování – součet hrubých skóre - nejde o převod na vážené skóre, používání ordinální stupnice měření (Linacre et.al., 1994; Lundren, NA and Tennaut, A., 2011)**
- **méně citlivý v některých položkách (např. u paraplegiků, tetraplegiků, TBI – kontrola sfinkterů, kognitivní položky)**
- **drahá licence**

Dotazy?

Děkuji za pozornost.